

CO SI MOHOU NABÍDNOUT QUEER A FEMINISTICKÁ TEORIE /

BLANKA NYKLOVÁ

MARINUCCI, MIMI. 2010. *FEMINISM IS QUEER. THE INTIMATE CONNECTION BETWEEN QUEER AND FEMINIST THEORY*. LONDON: ZED BOOKS.

Britské nakladatelství Zed Books se dlouhodobě zaměřuje na vydávání kritických knih zaměřených na různorodost a sociální změnu z pohledu globálního Jihu, genderu či životního prostředí. Na rozdíl od tradičních akademických nakladatelství se otevřeně orientuje i na aktivistickou scénu a širokou veřejnost. Zcela v intencích této politiky v sekci Gender a sexualita vyšla v roce 2010 i kniha americké profesorky filosofie a ženských studií Mimi Marinucci s titulem *Feminism is Queer*.

V souladu s širokým zacílením celého nakladatelství se Mimi Marinucci nesnaží oslovit pouze akademickou obec a už vůbec ne pouze své kolegy a kolegyně z oboru filosofie, zaměřuje se spíše na studující vysokých škol i veřejnost se zájmem o gender a sexualitu, ale s omezenými informacemi o jejich průsečíku. Hlavními dvěma prvky knihy, jež prozrazují filosofické zakotvení, jsou důraz na jazykově správnou formu a soustavné, pečlivé vysvětlování jednotlivých pojmů. Naopak se nesetkáme s postupným budováním „neprůstřelného“ argumentu obhajujícího queer feminismus jako jediný správný či možný, neboť takový postup by sám o sobě byl v rozporu s nejednoznačností implicitní pro queer teorii, kde queer jako činnost, tedy znesamozřejmení, zpodivnění, se netýká jen toho, čím se teorie zabývá (sexualita, AIDS), ale i teorie samé a její role v poznání.

V rovině jazyka se autorka vymezuje nejen proti generickému maskulinu, ale i proti metaforickým obrátům odkazujícím ke smyslovému vnímání, jež vedou k normalizaci „zdravé“, nijak „nepoškozené“ tělesnosti.¹ Jedná se napří-

klad o slovo spatřovat (*to see*) ve smyslu chápat. Nejde zde o vysoce nepopulární (v českém prostředí), ač stěží kdy praktikovanou formalistní politickou korektnost. Naopak tento přístup vyžaduje samo kritické zaměření knihy, jehož hlavním cílem je narušit logiku dominance definovanou ekofeministkou Karen Warren, na kterou Marinucci odkazuje, jako „snahu o ospravedlnění systematického podřízení těch, kdo moc nemají, těmi, kdo ji mají“ (s. xiv). Mimi Marinucci vidí jednu z hlavních spojníc mezi queer teorií a feminismem právě v jejich zaměření proti logice dominance v různých oblastech, z nichž se řada promítá i do jazyka.

Kniha má sloužit jako obecné uvedení do studia genderu, pohlaví a sexuality. Na rozdíl od běžných úvodů do studií genderu či sexualit se autorka snaží obě zaměření skloubit a ukázat jako vzájemně propojená. Celá kniha je rozdělena do čtyř oddílů: sexualita, pohlaví/sex², gender a queer feminismus (poslední oddíl sestává pouze z jedné kapitoly). Přes zdánlivě čisté analytické oddělení jednotlivých kategorií na sebe kapitoly i oddíly úzce navazují. Knihu je možné číst výběrově, tomu napomáhá konstrukce slovníčku pojmů v závěru podle kapitol, nicméně tento způsob čtení je ochuzen o rozměr dodaný jinými částmi textu. Kromě úvodu do jednotlivých oblastí zájmu, jež Mimi Marinucci pokládá za klíčové pro pochopení toho, čím by mohl queer feminismus být, lze knihu s úspěchem použít i pro výklad obecného fungování vědy, paradigmatických revolucí, konstrukce pojmů i konkrétnějších termínů nespecifických pro genderová studia či studia sexualit, např. sociální konstruktivismus, sémantický holismus či diskurs.

FAREBNÁ PALETA SEXUALÍT / Dagmar Marková

Z pohľadu zakladateľky a organizátorky vedeckých konferencií „Sexuality“ sa ich príbeh začal pomerne jednoducho a pozitívne – snažou vytvoriť priestor pre diskusie vedkýň a vedcov z rôznych vedeckých diskurzov v oblasti sexualít.

Kým prvý ročník konferencie v roku 2007 (v Nitre) sa niesol prevažne v duchu akcentovania potreby odborných diskusií o sexualite v česko-slovenskom rámci, tak druhý ročník bol skokom na vedeckú medzinárodnú úroveň. Konferencie sa zúčastnili vedkyne a vedci z Veľkej Británie, Indie, Ruska, Chorvátska, Slovinska, Poľska atď. Medzinárodný úspech druhého ročníka konferencie však nezostal bez povšimnutia predstaviteľov katolíckej cirkvi a na treťom ročníku sme už zápasili s ich tlakom. Po rozhovore s biskupom sa niektorí prihlásení slovenskí účastníci (osobne alebo e-mailom) z konferencie odhlasovali. Niektorí prednášajúci boli označení ako „propagátori porna“ a prednášajúce ako „šíriteľky kultúry smrti“ a pod. Od tejto chvíle nadobudla konferencia nádych akejsi „nečistoty“ či „ideologickej poskvrnenosti“ – veď prečo by aj mala byť „čistá“, keď ponúka priestor pre otvorenú diskusiu o sexualite, a to dokonca na vedeckej a medzinárodnej úrovni? V sexuálne nepriateľsky a konzervatívne katolícky ladenom ovzduší na Slovensku tak začala konferencia bojovať o svoje prežitie. A dnes s radosťou konštatujem, že jej príbeh prežíva ďalej – mení sa, vyvíja sa a predovšetkým pokračuje.

Od roku 2010 konferencia vstúpila pod hlavnú organizačnú garanciu Slovenskej akadémie vied – Ústavu výskumu sociálnej komunikácie (predtým Kabinet výskumu sociálnej a biologickej komunikácie). Podporili ju aj mnohé ďalšie významné vedecké, akademické či iné inštitúcie a niektoré ju vedecky a organizačne zastrešovali už od jej začiatkov, napr.: Oddelení Gender & sociologie

První kapitoly se zaměřují na definici sexualit jako kulturně a časově specifických performancí a rolí (spíše než identit). Celý text je zakotven v západním kulturním okruhu, přičemž Mimi Marinucci upozorňuje na častý, ale chybný pohled na homosexualitu jako v zásadě ahistorický (odkazy na staré Řecko) a akulturní (odkazy na hidžry) jev.³ Již druhá kapitola, zaměřující se na vznik gay a lesbické identity, přitom nabízí možný, i když zde ještě neakcentovaný, důraz na propojování obou teoretických rámců. Ukázkou propojení obou perspektiv je postup, kdy jsou ženy označeny za lesbu nikoli na základě sexuálních vztahů s jinými ženami, ale kvůli chování, jež narušuje především genderové normy. Feministky jsou tak označovány jako lesby, což má vést k odmítnutí příslušnosti k feminizmu kvůli negativním konotacím homosexuality v heterosexistické společnosti. Tento postup působí i zpětně k ustavování lesbické identity jako něčeho nežádoucího, když se feministky označení za lesbu brání v naději, že tím pomohou pojmání feminizmu jako něčeho „normálního“.

Ačkoliv se Marinucci vyhýbá přesné definici queer teorie, z několika míst je možné usuzovat na její interpretaci. Queer teorii chápe především jako neúnavné zpochybňování binárních opozic a hierarchií, které paradoxně tvoří součást studií gay a lesbických identit i oboru ženských studií. Nejedná se ale o snahu kategorie (ženský/mužský, homosexuální/heterosexuální) jednoduše zrušit či popřít. Jde spíše o jejich znejistění, poukázání na jejich vlastní konstruovanost, nedostatečné zakotvení v empirické rovině, nicméně bez potřeby jejich eliminace. Binární opozice ve vztahu k pohlaví, genderu a sexualitě tak nejsou prostě negovány (např. prostým popřením rozdílu mezi ženským a mužským), ale zpochybňovány poukazováním na jejich vlastní konstruovanost a zakotvenost v binárním uvažování. Marinucci chápe queer teorii jako paradigmatický převrat na rozdíl od neustálého „přidávání písmen“ k LGBT, jež je v souladu s opozicí heterosexualita/jinakost. Jde jí o překonání

esencialismu binárních kategorií genderu, pohlaví a sexuality bez popření zkušenosti lidí, pro něž jsou dané kategorie problematické, i těch, pro něž problematické nejsou. V případě transgenderu tento přístup znamená možnost zachování kategorií „muž“ a „žena“, jež mohou být pro mnohé ústředním životním motivem, aniž by se ale jednalo o útisk těch, kdo tyto kategorie vnímají jako problematické.

S tímto výkladem queer teorie je samozřejmě možné nesusouhlasit. Typickým příkladem je označení queer a LGBT jako opozit, kdy je nutné identifikovat se buď s jedním z písmen, nebo podobnou identifikaci označit v lepším případě za překonanou politiku identity. Není tak možné se zároveň hlásit k lesbické identitě a queer pojmání sexuality: jedno vylučuje druhé. Vzniká de facto nová binární opozice s patrnou vnitřní hierarchií (queer se definuje jako progresivnější, o krok „dále“, po překonaném období politiky identit). To je ale přesně to, čemu se Mimi Marinucci snaží předejít. Jakkoli v žádném případě nepoužívá queer jako zastřešující pojem pro LGBT, neboť to není analyticky přínosné, je jejím cílem překonání případných příkopů, spíše než hloubení nových. Celou knihu je možné číst jako pokus o nalezení rovnováhy mezi inkluzivním pojetím queer teorie a zamezením jejího naprostého rozmělnění, kdy by nálepku queer mohl použít kdokoli pro označení v zásadě čehokoli. Tohoto cíle autorka alespoň částečně dosahuje právě kritickým zhodnocením kategorií, tedy nikoli jejich absolutním odstraněním prostřednictvím naprosté dekonstrukce. Jakkoli se lze setkat s kritikou queer teorie jako slepé uličky (např. Edwards 1998), v rovině praxe se ukazuje její zdaleka nevyčerpaný potenciál.

Oddíl věnovaný genderu se soustředí na hegemonickou podvojnost, tedy představu, že se lidé dělí právě na dvě kategorie, z nichž jedna obsahuje co do stavby těla mužské jedince, kteří jsou typicky muži a sexuálně se orientují na druhou (sic!) kategorii lidí, tedy anatomické ženy s typicky ženským projevem, jež se sexuálně orientují na předchozí kategorii. Pro rozkrytí zdánlivé neproblematickosti, s níž

Sociologického ústavu Akademie věd České republiky, v.v.i., Faculty of Health and Social Care, The Robert Gordon University, Aberdeen, Department of Sexology, University of Zielona Góra, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Fakulta veřejných politik Slezské univerzity v Opavě, Ústav sociální práce Univerzity Hradec Králové, Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu, Asociácia školskej psychológie SR a ČR atd.

Nielen pod vplyvom týchto zmien sa menilo aj obsahové zameranie konferencie. Prvý ročník konferencie (2007, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre) bol entuziastickým vstupom mnohých (aj začínajúcich) vedkýň a vedcov, pedagogičiek a pedagógov, ale aj odborníčov a odborníkov z praxe, ktorí/é reprezentovali nielen tematickú, ale aj odbornú diverzitu. Boli tematizované predovšetkým praktické témy, ktoré vyplývajú z problémov praxe v sociálnej práci, pedagogike či iných vedných odborov a pomáhajúcich profesií. O sexualite u bezdomovcov a bezdomovkýň referovala Anna Kasanová, Milan Tomka a Dagmar Marková, výsledky reprezentatívneho výskumu o sexuálnom obťažovaní na pracovisku prezentovala Barbora Holubová, Martin Fafejta problematizoval koncept sexuálnych práv, Štefánia Kövérová poukazovala na heterosexizmus vo výchove atď.

Tak, ako sme spomínali vyššie, druhý ročník (2008, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre) nadobudol jasný vedecký a medzinárodný ráz. Rozmanitosť paradigmatických ukotvení jednotlivých príspevkov účastníčok a účastníkov konferencie umožnila kritické a podnetné diskusie. Spomedzi mnohých spomeniem Aleksandara Štulhofera z Chorvátska, ktorý referoval o vzťahu pornografie, sexuálnej socializácie a spokojnosti u mladých ľudí. Diskutovalo sa o tom, čo všetko je obsiahnuté v definícii pojmu pornografia a jej súvislostiach s fantazijskou a emocionálnou rovinou alebo vplyve pornografie na intimitu v párových vzťahoch, či o vzájomných

se všechny tři sféry (pohlaví, gender a sexuality) kloubí, se Marinucci obrací k výkladu Judith Butler. V porovnání se složitostí některých konceptů představených v rámci oddílů o sexualitě a pohlaví/sexu se v případě de facto jediné kapitoly věnované genderu jedná o relativně přímočarý výklad poplatný zejména postmodernímu feminizmu.

Méně výběrové je představení možných dělení feminismu, jež slouží jako příprava pro představení queer feminismu v závěrečné kapitole. Autorka používá koncept vln, což je v úvodních textech o feminizmu běžná praxe i přes řadu zavádějících nepřesností, jež s sebou tento přístup nese (viz např. Van der Tuin 2011). Dochází k výčtu 12 podob současného feminismu, přičemž Marinucci načrtává i propojení mezi některými z nich. Z hlediska hlavního zaměření celého textu je nejzajímavější spojnice postmoderního feminismu (ten definuje na pozadí modernismu) s feminismem třetí vlny (definovaným v kontrastu s postfeminismem) a queer teorií. Jako jeden z jejich hlavních styčných bodů autorka vidí jejich problematický vztah k jasným definicím, jež všechny tři oblasti vnímají jako snahu o to dostat pod kontrolu to, co se má definovat.

Po zevrubném představení možného dělení feminismu se Marinucci konečně dostává ke queer feminismu. Středobodem myšlenky queer feminismu je použití konceptualizace pohlaví, genderu a sexualit z queer teorie ve feminizmu a opačně, použití feministických přístupů k této triádě v rámci queer teorie. Tímto způsobem by mělo dojít k novému kladení důrazu v obou rámcích a k překonání zkrslení a ignorování jednotlivých aspektů v queer teorii i ve feminizmu. Nejedná se ovšem zdaleka o bezproblémovou fúzi, neboť stejně jako se v historii feminizmu vyskytuje řada zkrslení a otevřené diskriminace na základě pojmání sexuality (feministické úvahy na téma lesbismu na úkor všech dalších sexuálních kategorií, viz např. kritika Judith Halberstam), i ve studiích sexualit se objevuje sexismus (důraz na G spíše než L). Použitím dvojího filtru queer feminismu by mělo být možné se pro příště podobných praktik vyvarovat.

Závěrem lze konstatovat, že kniha *Feminism is Queer* najde uplatnění v rámci úvodních kurzů do studií sexuality především v rámci studií genderu a feminismu a zároveň je možné ji použít i pro výklad řady pojmů, kde gender, pohlaví a sexualita fungují především jako příklady (vědecké termíny, rozdíl mezi atomismem a holismem apod.). Autorka navíc každou kapitolu uzavírá nejen doporučenou literaturou, ale i doporučenými filmy, dokumenty a webovými stránkami, jež jsou všechny relativně snadno dostupné. Konkrétní teoretický přínos práce však hodnotím spíše ambivalentně. Na knihu, o které sama autorka tvrdí, že jde o úvodní text, není možné klást nároky jako na kapitolu v antologii textů o feministické teorii. Na druhou stranu je ale patrné, že jednotlivé části knihy jsou poměrně nevyrovnané.

Zatímco vysvětlení některých kategorií jako pohlaví, transgender, postfeminismus, ale i paradigma, esencialismus či holismus zaujímá relativně velký prostor, samotná diskuse o teoretickém dopadu queer feminismu je velmi omezená. Například popis vzniku homosexuality jako kategorie v moderní západní společnosti je velice podrobný, když srovnává genezi pojmu u tří různých autorů a autorek, s podobnou hloubkou se nesetkáme téměř v žádné z kapitol otevřeně pojednávajících o genderu a různých podobách feminismu, včetně queer feminismu. Kniha tak snáze najde uplatnění v podobě jednotlivých kapitol než vypointovaného celku. Autorka nicméně tvrdí, že zpochybnění klasické výstavby textu a teorie jsou jejím queer záměrem. Pokud dokážeme samotný text číst jako ukázkou queer feminismu, pak jej lze hodnotit kladně.

Literatura

- Edwards, T. 1998. „Queer Fears: Against the Cultural Turn.“ *Sexualities*, Vol. 1, No. 4: 471–484.
- Van der Tuin, I. 2011. „Gender Research with Waves: On Re-Positioning a Neo-Disciplinary Apparatus.“ Pp. 15–28 in Buikema, R., Griffin, G., Lykke, N. (eds.). *Theories and*

vztáchoch medzi konzumáciou pornografie a prostitúcie. Anna Temkina predstavila výsledky výskumu o postsovietskych sexuálnych biografiách žien, čo vyústilo k otázkam o dôveryhodnosti sovietskych štatistík v oblasti sexuality, zmenách v súčasnosti a ich príčinách a autorka sa zamýšľala aj nad otázkou (bez)moci a analyzovala, ako ženy využívali sexualitu ako nástroj svojej moci vzhľadom k patriarchálnemu usporiadaniu spoločnosti. Mike Sutherland zo škótskeho Aberdeenu načrtnol problematiku (ne)viditeľnosti LGBT v rámci rezidenčnej starostlivosti o deti a podnietil širokú diskusiu zahŕňajúcu oblasť rezidenčnej starostlivosti ako takej ako aj o koncepte queer. Sanjay Kumar z Indie sa zamýšľal nad vzťahmi medzi dominantnými sexuálnymi identitami, umením a maskulinitou a feminitou a zodpovedal otázky, do akej miery môžu divadelné predstavenia ovplyvňovať, prípadne reflektovať transformáciu zmeny pohlavia (z hľadiska zmeny hrania ženských rolí mužmi, ale aj predstavy žien o ženskosti) či všeobecne o vplyve divadla na utváranie vzorov ženskosti v Indii. Zdeněk Sloboda si ako tému vybral ambivalentnosť českej homosexuálnej komunity a objasnil situáciu s využívaním verejného priestoru pre gej komunitu. Lukáš Sedláček rozprúdil diskusiu o asexualite a sociálnej konštrukcii slasti. Otázky vychádzali ako z tradičného sexuologického diskurzu, tak aj sociálnokonštruktivistického. Gabriel Bianchi uvažoval nad nepsychologickým diskurzom o sexualite a psychológii, Jana Javorčíková predstavila lingvistickú analýzu rodového diskurzu univerzitných študentov a študentiek a Rado Masaryk expertné verzus laické poznanie v psychologických rozdieloch medzi mužmi a ženami.

V poradí tretí ročník konferencie *Sexuality* (2009, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre) sa napriek niektorým snahám o jej skompromitovanie niesol naďalej vo vedeckom duchu, i keď „pozorovanom“ ideologicky rozdielnym plénom. Ako hlavná prednášajúca predstavila Wiebke Driemeyer z Nemecka evaluáciu projektu pre deti a adolescentov v oblasti rizík a okolností sexuálnych zločinov a zod-

Methodologies in Postgraduate Feminist Research: Researching Differently. London, New York: Routledge.

Poznámky

1 Celá jedna podkapitola se také věnuje dvěma zásadním přístupům k genderové lingvistice v praxi: genderově neutrálnímu a genderově inkluzivnímu jazyku. Marinucci se nezaměřuje jen na velmi podrobný popis obou přístupů, ale také na jejich hranice plynoucí především ze společensko-historické podmíněnosti jazyka a smyslu. Použitím genderově neutrálního označení se tak nemusí podařit narušit či vymazat dlouhodobě historicky a kulturně ustavené hierarchie.

2 Autorka se hlásí k západnímu kánonu, s čímž přes kritické nazírání řady pojmů souvisí i privilegovanost angličtiny. Daný oddíl se zabývá jak pohlavím, tak i pohlavními akty a autorka chápe anglické homonymum „sex“ jako logický důsledek vnímání tělesnosti a heterosexuality jako neproblematických kategorií, z nichž jedna – pohlaví – vede nutně ke druhé – k heterosexuální sexuální orientaci, a tedy i sexuální aktivitě pouze s opačnou kategorií.

3 V tomto kontextu byla výzvou k zamyšlení i poslední výstava „Transgender me“ doprovázející letošní Prague Pride, neboť se prostřednictvím fotografií Lukáše Houdka věnovala právě fenoménu indických hidžer, ale ve zcela odlišném kulturním zarámování.

BÝT VIDĚT, TEDY BÝT / EVA CHLUMSKÁ

FEJES, NARCISZ, BALOGH, ANDREA P. 2013. *QUEER VISIBILITY IN POST-SOCIALIST CULTURES*. BRISTOL & CHICAGO: INTELLECT.

Název antologie *Queer Visibility in Post-socialist Cultures* slibuje něco, co není tak lehké splnit, obzvláště když spojuje termín queer a zároveň postsocialistické země. Čtenářky a čtenáři patrně už jen z nahlédnutí do obsahu pochopí, že jde spíše o širší pojetí termínu queer jako něčeho, co se vymyká heteronormativnímu chápání genderu a sexuality než „radikálnějším“ postoji k tomuto systému, který s sebou queer teorie přinesla.

Otázka reprezentace a zvyšování viditelnosti queer identit jsou jedněmi ze zásadních témat queer aktivismu jako takového, a ačkoliv je téma vizibility neheterosexuálních identit (ať už mediální, nebo obecně širší společenské) v současné době poměrně značně prosazované, je s podivem, že neexistuje ucelená publikace, která by se věnovala viditelnosti neheterosexuálních osob a vztahů v zemích za „že-

leznou oponou“. Několik studií se objevuje např. v antologii *Queer Cinema in Europe* (Griffiths ed. 2008) či *Queer in Europe: Contemporary Case Studies* (Downing, Gillett eds. 2011), nebo v publikacích, jež vznikly u příležitosti konání konferencí, např. *Mediální obraz leseb a gayů* (Kout, Rumpel, Strachon eds. 2006).

V úvodní kapitole recenzované knihy nazvané „Post-socialist Politics of Queer In/visibility / Postsocialistická politika queer ne/viditelnosti“ upozorňují Fejes a Balogh na velmi problematické propojení konceptu LGBTQ aktivismu a národnostních specifik postsocialistických zemí, jež je detailně rozvedeno v následujících kapitolách. Antologie je rozdělena do tří větších tematických částí, které tvoří tři až čtyři případové studie. Sekce jsou zaměřeny na způsoby zviditelňování queer identit, queer aktivismus a mediál-

povedala otázky o agresivite v pubertálnom veku, znásilneniach, tolerancii násilia páchaného na ženách u tureckej menšiny a etických aspektoch odsúdených mladistvých. Nasledoval Gabriel Bianchi, ktorý sa vo výskumnej perspektíve pokúsil nájsť odpoveď na to, o čom je sex medzi mužmi, a reagoval na metodologické otázky ako aj tie, ktoré sa týkali kritérií výberu partnerov u gejov. Dagmar Marková, Anna Šmehilová a Ivan Lukšík analyzovali posunky v oblasti sexuality a súvislosti jazyka a konštruovania sexuálnych noriem v prepojení na špecifiká v posunkovom jazyku u nepočujúcich. Petr Matoušek zmapoval legislatívny diskurz o prostitúcii a predniesol príspevok o zákaze prostitúcie mestskou vyhláškou: kto, čo, ako a kým je zakazované a regulované. Radomír Masaryk problematizoval (ne)uchopiteľnosť sexuality vedeckou metódou a nastolil metodologicky problematické otázky „merania“ sexuality. Radka Dudová predstavila v rámci politiky interrupcií diskurzívne rámce, Marta Vohlídalová výskum o skúsenostiach študujúcich so sexuálnym obťažovaním na vysokej škole a Zdeněk Sloboda analýzy o homosexualite v súčasných českých televíznych seriáloch. Monika Gregussová a kol. načrtli niektoré otázky o virtuálnom priestore a sexualite dospievajúcich a Ľubica Tornóczyová hovorila o mapovaní sex-biznisu na Slovensku v kontexte celoeurópskeho projektu TAMPEP 8 a identifikácii slabých miest v existujúcom systéme pomoci ľuďom pracujúcim v sex-biznise.

Sexuality IV (2010) zmenili svoj „domov“ a presídlili sa do Bratislavy na pôdu Univerzity Komenského. Tematické zameranie bolo rôznorodé – od pokusov riešenia teoretických otázok sexuálnej vedy cez výskumné sondy v určitej špecifickej oblasti až po nastoľovanie praktických problémov niektorých profesií spojených so sexualitou. Selektívne spomeniem problematiku identity lesbických žien, o ktorej referovali Linda Lörincová a Olga Pechová, či otázku sociálnej podmienenosti diskurzu. Bianchi sa pozastavil na transform-transmutáciou intimity, Fafejta nad diskurzívnou (ne)možnosťou identity, prečo nie je „Venkovský učiteľ“ prelomový v tematizácii homosexuality v dejinách českého filmu.

ní reprezentace queer tematiky. První část nazvanou *Queer Negotiations of Post-socialist Identities / Queer vyjednávání postsocialistických identit* zastupují tři případové studie z Chorvatska, bývalého Sovětského svazu a bývalé Jugoslávie. V první kapitole zkoumá Nicole Butterfield, jakým způsobem jsou do evropských států (zejména čekatelských zemí) implementovány antidiskriminační diskursy, jež ztělesňují ideál zastupující Evropskou unii. Její text působí nejen svým umístěním jako obecný úvod pro následující kapitoly. Butterfield využívá binárních opozic my/oni, Západ/Východ, z nichž první představuje civilizovanost, kdežto druhý ztělesňuje zaostalost. Podle Butterfield je třeba se zbavit těchto stereotypů. Strategie, jak dosáhnout cíle, se podle jejího názoru mění s překročením národních hranic a je třeba zejména participace samotných lidí. Uvedené dichotomie se v různých obměnách objevují ve většině kapitol napříč celou antologií. Brian James Baer se v kapitole „Now You See It: Gay (In)Visibility and the Performance of Post-Soviet Identity“ / „Teď to vidíte: Gay (ne)viditelnost a představení postsovětské identity“, jejíž název využívá titulu slavné knihy Richarda Dyera, věnuje tématu gay identit v zemích bývalého Sovětského svazu. Hlavní problém podle Baera spočívá v tom, že zvýšení vizibility homosexuality vedlo paradoxně ke zvýšení strachu z homosexuality, která ve společnosti existuje, ale je skrytá, a představuje tak velkou hrozbu. Baer upozorňuje na to, že Rusko je často popisováno jako země bez homosexuality. Ve veřejném diskursu panuje přesvědčení, že homosexualita je výdobytek materialistického Západu, který byl do Ruska importován např. prostřednictvím médií a jemuž se touto cestou mohou mladí „čistí“ ruští lidé naučit. Tento obecně rozšířený názor ovlivněný mimo jiné dílem populární sexuoložky Dilie Enikeevy vyvrcholil v letošním roce podepsáním zákona, jenž obsahuje článek zakazující „propagandu“ nenormativních sexuálních vztahů nezletilým. Popření veřejné identifikace s homosexuální orientací tak představuje odmítnutí nebezpečných západ-

ních hodnot ve jménu myšlenky ruského kulturního odkazu. Ambivalence okolo zviditelnění homosexuality je podle Baera mnohdy mylně vykládána jako queer a osvobozující, ale autor zdůrazňuje, že tato dvojznačnost nepředstavuje odmítnutí sexuálních škatulek, ale spíše obětování veřejné gay identity „na oltář ruského univerzalizmu“. Tuto sekci uzavírá kapitola, v níž Marko Dumančić podrobuje zkoumání kinematografii bývalé Jugoslávie. Ze sedmi snímků s queer tematikou vybírá tři, jimž se podrobně věnuje. Dumančić se zaměřuje nejen na samotné filmy, ale i na recepci těchto snímků. Nejproblematictější je z mého pohledu jeho užívání vágního a mnohdy zavádějícího označení „pozitivní“ zobrazování jako hodnotícího kritéria pro vybrané snímky. Z jeho závěrů je přitom patrné, že v těchto filmech nejsou gay a lesbické vztahy či genderově „nepřízrůsobilí“ jedinci zobrazováni zcela „pozitivně“, což jen dokládá nejednoznačnost takového hodnocení.

Druhá, rozsáhlejší sekce se věnuje queer politice a aktivismu a tvoří ji čtyři případové studie, jež se zabývají strategiemi queer politiky na Slovensku, v České republice, Maďarsku a Bulharsku. V první kapitole z této sekce představuje Viera Lorencová, která metodologicky vychází z Foucaulta, praktiky, jakými dominantní diskurs udržuje a uplatňuje svou moc nad diskursy podřízenými. Nabízí podrobný diachronní pohled na LGBTQ aktivismus po roce 1989 na Slovensku, přičemž věnuje zvýšenou pozornost také problematice lesbického aktivismu, který byl dlouhou dobu ve stínu toho mužského, jenž byl od počátku více vidět i slyšet. Simona Fojtová a Věra Sokolová v příspěvku „Strategies of Inclusion and Shifting Attitudes towards Visibility in the Gay, Lesbian, and Queer Discourses in the Czech Republic after 1989“ / „Strategie zahrnutí a proměňující se postoje ke zviditelňování gay, lesbických a queer diskurzů v České republice po roce 1989“ zkoumají problematiku proměny přístupu k politice identity a způsobů reprezentace v rámci heteronormativního společenského systému. Spatřují po-

Piaty ročník konferencie Sexuality (2011) putoval na Univerzitu Mateja Bela v Banskej Bystrici a priamo začal úvahou o politike a sexualite. Prvá a hlavná sekcia bola venovaná rôznorodým súvislostiam reprodukcie a rodičovstva (podporenej projektom APVV: Udržateľná reprodukcia na Slovensku: psycho-sociálne skúmanie, ktorý je riešený v pod vedením Gabriela Bianchiho). Ďalšie sekcie boli zamerané na sexualitu „za mrežami“ – sexualitu nevidenú a neviditeľnú, teoretické a ideologické otázky sexuality, ako aj na tradičnejšie témy – sexuálne zdravie či sexuálna výchova.

Organizácia šiesteho ročníka konferencie sa vrátila späť do Bratislavy (2012, Slovenská akadémia vied) a pokračovalo zameranie hlavnej a prvej sekcie na problematiku reprodukcie asexualit (Gabriel Bianchi, Miroslav Popper, Ivan Lukšík, Magda Petrjánošová, Lenka Šulová a i.). Ďalšími témami v rámci sekcie „Spoločnosť, normy, politiky asexualit“ bola napr. travesti show v Česku (Zdeněk Sloboda a Mirka Dobešová), sexuálna orientácia jedinca vo svetle osobnostných práv (Zdeňka Vaňková), významy pripisované sexualite v kontexte súčasnej sexuálnej morálky (Dagmar Marková, Ivan Lukšík), sexuálne a reprodukčné zdravie v kontexte akčného programu populačnej konferencie Organizácie spojených národov (Michal Kliment). V rámci ďalších sekcií odzneli príspevky o homosexualite ako fenoméne sexuálneho života žien vo výkone trestu odňatia slobody (Miloslav Jůzl, Gabriela Slováková) ako aj o poruchách sexuálnej túžby, sexuálnej averzii u ženy a dĺžke trvania jej partnerského vzťahu (Antónia Solárová). Bolo tiež diskutované o mládeži ako potenciálnej obeti sextingu (príspevok predniesla Katarína Kučírková) a rôznych otázkach sexuálnej výchovy (Miluše Rašková, Kamil Janiš, Michaela Hrivňová, Lenka Rovňanová a i.). Joana Sousa ponúkla pohľad na problematiku sexuálnej výchovy v Portugalsku. Alena Plšková spestrila referáty praktickou demonštráciou pomôcky „JÁJA A PÁJA“ a objasnila ich využitie v kriminalistickej, sexuologickej, pedagogickej a psychologickej praxi.

sun od „dobrovolného zneviditelnění“ a asimilační politiky směrem k radikálnější queer politice. V textu představují proměňující se situaci v oblasti queer aktivismu v České republice, přičemž si všímají zvýšeného využívání označení queer spíše než LGBT, a to nejen jako „moderního“ pojmenování, ale jako promyšleného rozhodnutí, které odkazuje k „radikálnějšímu“ pohledu na vztah jedince k heteronormativní společnosti. Tento posun je výstižně demonstrován na proměně postoje k rodičovským právům gayů a leseb. Eszter Timár se v kapitole „The Politics of Coming Out and Hungarian Nationalism“ / „Politika coming outu a maďarský nacionalismus“ vrací k tématu střetu národní příslušnosti a gay/lesbické identifikace. Upozorňuje na důležitost (veřejného) coming outu, který je vždy narušením heteronormativního společenského uspořádání. Jakákoliv odlišnost je v rámci asimilačního nacionalismu považována za hrozbu, a činí tak přihlášení se k LGBTQ komunitě velmi složitým. Tuto sekci uzavírá studie Stanimira Panayotova, v níž analyzuje strategie, jakými je v Bulharsku ospravedlňována nerovnost mezi většinovou společností a sexuálními menšinami. „Neutralizace vizibility“ představuje způsob, kterým se sexuální odlišnost udržuje mimo společenský rámec. Neutralizace je dosahováno především „radikální davovostí“, nastolením antipolitického diskursu v rámci nahlížení na sexuální identitu a odmítnutí zvyšování vizibility LGBTQ identit jako vnuceného postoje EU. Bulharsko se tak dostává do podobné situace, kterou popisuje Baer v Rusku.

Poslední sekce se věnuje mediální reprezentaci queer tematiky. Mediální reprezentace queer témat je důležitou složkou zvyšování povědomí o queer identitách pro mainstreamovou společnost, ale i pro queer jedince samotné. Tuto část otevírá Zita Farkas se zevrubnou analýzou rumunského filmu *Love Sick* (rež. Giorgiu, 2006). Kromě textuální analýzy tohoto snímku si všímá také užitých marketingových strategií. Jak samotná analýza filmu, tak marketingové strategie dokládají, jakým způsobem se neheterosexuální

identity podřizují heteronormativnímu diktátu. Podle Farkas získal snímek mainstreamový status v důsledku přísného vyhýbání se označení queer/lesbický film. Lesbická vizibilita se podle ní ocitá v bezvýhodné situaci, kdy je na jedné straně sice zviditelněná, ale zároveň je označena jako perversní, přirovnávána k incestnímu vztahu. Dvojnásobnost ve vyznění, která charakterizuje tento film, přirovnává Farkas k postoji Rumunska k vyžadované antidiskriminační politice představované EU. V názvu kapitoly věnované zobrazování mužské homosexuality v ruských filmech parafrázuje Kevin Moss název reality show *Queer Eye for the Straight Guy*. Titul studie „Straight Eye for the Queer Guy: Gay Male Visibility in Post-Soviet Russian Films“ / „Heterosexuální oko pro queer muže: Mužská gay vizibilita v postsovětském ruském filmu“ velmi dobře vystihuje strategii, jakou využívají ruské filmové tvůrkyně a tvůrci v reprezentaci gay mužů. Moss se ve své studii stejně jako Baer zmiňuje o homosexualitě jako o „vynálezu“ západní egoistické a materialistické společnosti, která je reprezentována jako něco cizího, co symbolizuje absenci tradičních hodnot. Sekci i celou knihu uzavírá kapitola „Global Popular Media and the Local Limits of Queering“ / „Globální populární média a lokální limity queeringu“. Anikó Imre analyzuje dva snímky s lesbickou tematikou, které se dostaly do mainstreamu, a to rumunský *Love Sick* (2006) a slovinský film *Guardian of the Frontier* (rež. Weiss, 2011). Její analýza není tak zevrubná jako u Zity Farkas, ale dochází k podobným poznatkům. Upozorňuje na využívání stereotypů v zobrazování lesbických postav jako erotických objektů nebo jako tragických hrdinek. Do protikladu fikční kinematografie staví aktivistickou dokumentární tvorbu. A ačkoliv zdůrazňuje důležitost projektů jako dokument *Secret Years* (2009) režiséry Márii Takács, upozorňuje, že tyto příklady představují skutečné limity lesbické vizibility, která se pohybuje mezi artovým filmem a dokumentem, ale nemá přístup do populární kultury.

Konferencia Sexuality VII (2013, Slovenská akadémia vied, Bratislava) je tiež za nami a poskytla priestor pre zodpovedanie a otvorenie ďalších vedeckých otázok spojených so sexualitou a predovšetkým reprodukciou. Primárnou témou totiž teraz bola reprodukcia – (de)konštrukcie rodiny, (ne)plodnosť, biografie a normy rodičovstva, (re)produkcia rodových nerovností a reprodukcia, heteronormativita – svadby – prokreácia, queer rodiny, LGBTQIA a rodičovstvo a pod. Na rozdiel od ostatných ročníkov konferencií, tento bol užšie a špecifickejšie zameraný, kým predošlé ročníky boli tematicky rôznorodejšie. Avšak paradigmaticky sme mohli pozorovať diverzitu aj v rámci tohto ročníka. Zameranie konferencie na otázky reprodukcie rezultovalo z riešenia spomínaného projektu APVV. Hlavné prednášky boli zamerané na súčasné trendy v reprodukčnom správaní v kontexte individualizačných tendencií (Michaela Potančoková) a zmeny v reprodukčnom a rodinnom správaní v postkomunistickej strednej Európe (Tomáš Sobotka). Ďalšie problémové otázky reprodukcie otvorili Miroslav Popper, Ivan Lukšík a Gabriel Bianchi, Magda Petrjánošová a Krysztow Dziuryński spolu s Karolinou Slupek a i. O morálnej panike a ochrane detí a sexualite referovala Lucie Jarkovská a Daniela Rajniaková nadviazala prezentáciou etologickej reflexie otcovstva na príklade striedavej rodičovskej starostlivosti. Ďalšia sekcia nastoľovala otázky o homosexualite a reprodukciu (Henny Boss, Zdeněk Sloboda, Jana Fúsková, Peter Kusý, Zdeňka Vaňková a i.). V rámci diskusií boli otvorené právne a etické otázky, problematika adopcií LG pármí, náhradné materstvo, ale aj teoretické polemiky ohľadom konštrukcie „tradičnej“ rodiny či diskurzov v tejto oblasti. Výskum o LAT – žiť a pracovať oddelene spolu – v Českej republike prezentovali Lenka Formánková a Alena Křížková. Konferenciu uzavrel príspevok Róberta Mathého a Jany Štefánikovej o pseudogravidite. Súčasťou konferencie bola aj panelová diskusia na tému „Reprodukcia na Slovensku“, ktorej sa zúčastnili: Henny Bos – University of Amsterdam, Soňa Holíková – Únia materských centier, Ivan Lukšík – Ústav

Jak dokládají jednotlivé studie, je v postsocialistických zemích stále silně patrný rozdíl mezi veřejnou a soukromou sférou a narušování těchto prostorů je neustálým procesem vyjednávání. Důležitost rozdělení na soukromou a veřejnou sféru a moc plynoucí z přístupu do nich dokládá sám název knihy. Fejes a Balogh zdůvodňují výběr zastřešujícího termínu „postsocialistický“ v titulu s odkazem ke kontrole, jakou měl nad veřejnou sférou totalitní režim, kdy byly nenormativní sexuální identity z veřejného prostoru často jednoduše zcela „vymazány“, jak se ale ukazuje, symbolická

anihilace LGBTQ identit s pádem železné opony neskončila, jen na sebe bere jiné podoby.

Literatura

- Griffiths, R. (ed.). 2008. *Queer Cinema in Europe*. Bristol & Chicago: Intellect Books.
- Downing, L., Gillett, R. (eds.). 2011. *Queer in Europe: Contemporary Case Studies*. Farnham & Burlington: Ashgate.
- Kout, J., Rumpel, A., Strachon, M. (eds.). 2006. *Mediální obraz leseb a gayů*. Brno: STUD.

NEHETEROSEXUÁLNÍ DĚTI SVÉ DOBY / JIŘÍ PROCHÁZKA

HIML, PAVEL, SEIDL, JAN, SCHINDLER, FRANZ (EDS.). 2013. „MILUJI TVORY SVÉHO POHLAVÍ.“ *HOMOSEXUALITA V DĚJINÁCH A SPOLEČNOSTI ČESKÝCH ZEMÍ*. PRAHA: ARGO.

Nakladatelství Argo v edici Každodenní život vydalo rozsáhlou publikaci editorů Pavla Himla, Jana Seidla a Franze Schindlera. Kromě nich se na třinácti různě obsáhlých textech podílejí autorky a autoři Kristýna Ciprová, Mark Cornwall, Jiří Dufka, Timothy M. Hall, Kateřina Kolářová, Lukáš Nozar, Zdeněk Sloboda, Věra Sokolová, Josef Řídký a Jan Wintr. Texty jsou různorodé jak tematicky, tak podle akademického zázemí jednotlivých přispívajících. Celkově jsou ale v knize seřazeny přehledně chronologicky podle doby, na kterou se převážně zaměřují. Svým tematickým zaměřením a disciplínou zhruba odrážejí proměny diskursů o homosexuálním jednání. Stručně vyjádřeno od diskursu trestního můžeme přes diskurs sexuologický dojít až k soudobé tematické rodičovství (homoparentality) či pojetí queer identit. Po čase můžeme postřehnout i to, jak na sebe jednotlivé příspěvky v některých místech navazují, poskytují další kontext a putováním v čase a tématech se linou jisté červené nitě.

Knihy je dítětem počatým na konferenci „Homosexualita v českých zemích a humanitní vědy“ v roce 2009. Má dva další starší sourozence: *Homosexualita v dějinách české kultury* (2011) Martina C. Putny a *Od žaláře k oltáři* (2012) Jana Seidla (tato kniha byla jednou ze dvou, které obdržely cenu bePROUD za nejvýznamnější přínos LGBT komunitě za rok 2012). Tentokrát jsou stejnopohlavní vztahy v českém kontextu zasazovány do každodenního života, a to pomocí pohledů trestněprávních (soudy, zákony, policejní zprávy), teologických, lékařských (psychiatrie, sexuologie) nebo mediálních a publicistických. Vedle archivů se nám ale otevrou i „živé knihy“ a jejich konkrétní životy v daných společenských podmínkách. Na tomto podkladě se nám vykresluje prolínání veřejného, politického a soukromého, individuálního. Vidíme vzájemné ovlivňování podob konstrukce (homo)sexuality a sebepojetí, politických a společenských souvislostí, soukromých životů a osobních strategií. Poro-

výskumu sociálnej komunikácie, Slovenská akadémia vied, Oľga Pietruchová – Odbor pre rodovú rovnosť a rovnosť príležitostí, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, Lenka Rovňanová – Slovenská spoločnosť pre plánované rodičovstvo, Stanislav Trnovec – Klub mnohodedných rodín, Ivan Valkovič – Manželská poradňa a Jozef Váľky – Centrum asistovanej reprodukcie. Každá/j z nich dostal možnosť zodpovedať 4 otázky: Aké sú ich ciele? Za čo cítia zodpovednosť v danej téme? V čom vidia zásadné problémy? Ako udržať reprodukciu?

Pripravovaný ôsmy ročník konferencie (2014) bude otvárať priestor predovšetkým pre také teoretické (sociálno-kritické, sociálno-konstruktivistické) reflexie sexualít, ktoré spochybňujú dominantný esencionalizovaný diskurz o sexualite a ktoré sú v rámci väčšinových vedeckých priestorov podceňované a marginalizované. Tematické zameranie konferencie by malo zahŕňať rôznorodé témy, z ktorých ponúkame náčrt len niektorých z nich: Plánovaná je sekcia zameraná na (de)konštrukcie rodových identít vo vzťahu k sexuálnemu správaniu, orientácii, praktikám a politikám. Tiež by sme chceli otvoriť oblasť diskurzov o sexualite pred rokom 1989 a po roku 1989 a vytvoriť priestor pre diskusie na všeobecnejšej rovine o lokálnych českých a slovenských (a i.) špecifikách a globálnych perspektívach sexualít, taktiež pre diferencované perspektívy nazerania na sexualitu v rôznych akademických disciplínach a pomáhajúcich profesiách či pre smerovanie a perspektívy štúdia, výskumu, vzdelávania a politiky v oblasti sexuality. Nemôže chýbať ani priestor pre LGBTQIA a (ne)väčšinové sexualitu, politiky, praktiky a identity. Užšie zameranou pripravovanou sekciou sú mediálne a kultur(ál)ne reprezentácie sexuality a rodu, ktoré, ako dúfame, môžu byť zastúpené témami ako: medializácia sexuality, sexualizácia médií, pornografia a konštrukcie maskulinity a feminity, gej-pornografia, rod a pop-kultúra a pod.

zumíme tomu, že se nejedná jen o regulaci stejnopohlavních soukromých vztahů, ale vztahů obecně, rodiny a společnosti jako takové. To je skutečnost, která bývá ve vědeckých přístupech k tabuizované sexualitě přehlížena.

Přínosem je vystižení sexuality jako historické, politické a veřejné. Tato podmíněnost jde ruku v ruce s její proměnlivostí. S tím se editoři (a jednotlivé autorky a autoři) museli pečlivě vypořádat při používání pojmů i při volbě názvu knihy, kterému je věnována část úvodu.

Pojmy, jména pro identity a označení chování používají autoři a autorky ve svých jednotlivých textech s ohledem na téma a dobu, kterou reflektují. Můžeme vytušit pomyslný oblouk od „samcoložníků“ přes homosexuály po gaye a lesby (ženský rod se až nyní objevuje náhodou) a queer. Editoři si jsou vědomi medicínského diskursu definujícího pojmy homosexuál/homosexualita, ale zároveň předpokládají (a propagují), že se tento pojem vymanol z původně expertního mocenského diskursu. Ne vždy je totiž možné obrátit a využít „stejnopohlavní“ (jednání) – český ekvivalent anglického „same-sex“ – nebo „neheterosexuální“ (identity).

Při proměnlivosti a jedinečnosti „(homo)sexualit(y)“ je neméně důležité vykreslení přetrvávající nerovnosti na pozadí emancipačního vývoje. Lze si všimnout podobnosti s feminismem a snahou o rovnost žen a mužů. Ústupků a posunů je dosahováno namáhavě a jejich trvalost je nejistá. Musí být stále udržovány. S nadsázkou bonmotu můžeme konstatovat, že jsme došli daleko, ale mnoho se nezměnilo. Neheterosexualita je ve veřejném prostoru stále nesamozřejmá a jako autonomní existence a identity, role či reprezentace může být zpochybňována. Je podrobována mechanismům stabilizace, naturalizace a homogenizace, tedy rafinované formy disciplinace jako podmínky uznání a přiznání např. politických nebo občanských práv. Pro heteronormativní společnost je narušení, být jen v podobě genderové rovnosti, stále ohrožením společenského řádu a mocenského uspořádání. Kontrolu náboženství vystřídala

jurisdikce, ji vystřídala medicína a nakonec se pocit ohrožení vpil do heteronormativity společnosti jako její „přirozená“ (obtížně uvědomovaná) součást.

Jak stránky ubíhaly, začínal být patrný zvláštní, ale možná podstatný fenomén dvojakosti homosexuality a všeho, co se jí týká, co se jí snaží uchopit, pojmut, trestat, definovat či osvobodit. Díky tomu můžeme lépe rozpoznat, že dnes nejen chutnáme sladkokyselé plody toho, co klíčilo v minulosti, ale že mechanismy dvojznačnosti přetrvávají. Homosexualita a lidé, kterých se týká, byla stále nucena pohybovat se v pološeru hranic zvláštního polosvěta. Tento jev se odrazil na identitách konkrétních osob a jejich životech. Můžeme tak vysledovat dnešní (často nevědomě) ambivalentní postoj společnosti k neheterosexualitě (případně i nejednoznačný postoj samotných neheterosexuálních lidí) a porozumět, z čeho pramení.

Homosexualita byla trpěna, ale homosexuální chování bylo trestné, místa socializace homosexuálů byla přehlížena, ale veřejné projevení bylo účelově zneužíváno k represím a diskreditaci. V běžných projevech dnešní doby (na způsob: „Já nemám nic proti homosexualitě a homosexuálům, ale ať nejsou vidět a nic nechtějí“) se zaklínadlo tolerance rozplývá v pachuti lhostejnosti a podmínečném strpení.

Ještě v dnešní době je patrná ambivalence konkrétně sexuologie, jejíž role se v historii (homo)sexuality vzhledem k tomu obtížně zkoumá, jak jsme v knize svědky. Díky sexuologii byla homosexualita v době socialismu vyňata z trestního práva, ale jen výměnou za převzetí kontroly nad ní pomocí medikalizace (ospravedlnitelné poukazováním na vrozenost homosexuality a její neléčitelnost). Setrvačnost této částečné emancipace vnímáme i v současnosti. Vedle učebnicové mantry o „vrozenosti, neměnnosti, nemožnosti vlastní volby“ se to projevuje už samotným faktem, že sexuologie ani poté, co byla homosexualita vyňata z říše nemocí a poruch, od ní neodstříhla pupeční šňůru. Spíše přetrvává monopol, který média sexuologii přenechávají pro vyjadřování se ke stejnopohlavním vztahům a homoparentálním rodinám.

Napriek mnohým tlakom a nepravým podmienkam na Slovensku je konferencia Sexuality úspešným medzinárodným vedeckým podujatím. Prispieva k tematizovaniu sexualít na teoretickej, výskumnej aj aplikačnej rovine a umožňuje interdisciplinárny vedecký dialóg v oblasti sexuálnych štúdií tým, že vytvára platformu pre diskusie o ľudských sexualitách v prepojení so širšími spoločenskými otázkami prezentovaním poznatkov z empirického a kriticko-analytického výskumu rozmanitých vedných disciplín. Konferencia Sexuality podporuje vedecký diskurz o aktuálnych otázkach sexuality a súčasného výskumu sexuality a podnecuje vedecké diskusie o prístupoch, perspektívach a bariérach v skúmaní sexuality v jej najrozmanitejších podobách.

Ak vás tento príbeh zaujal, ste srdečne pozvaní/i do neho na ďalšom ročníku konferencie „Sexuality VIII“ vstúpiť.

KONFERENCIA SEXUALITY – INÝ POHĽAD / Gabriel Bianchi

Bol som požiadaný napísať reflexiu seriálu vedeckých konferencií, ktorý na Slovensku vymyslela, iniciovala a zorganizovala Dagmar Marková v roku 2007. Prečo o tejto konferencii písať bilancujúcu recenziu? Každý na to môže mať iný dôvod. Scientometrika môže zaujímať, aké významné vedecké výstupy vznikli na jej základe. Epistemológ sa spýta, „o akú paradigmu uchopenia sexuality tu ide?“ Filozof vedy sa v prvom rade bude pýtať, „o aké vedné disciplíny sa tu jedná?“ A historika budú zaujímať kľúčové epizódy a rozhodnutia, ktoré viedli k vzniku konferencie, a to, či seriál ovplyvnil niektoré kľúčové trendy.

Nemám vyčerpávajúce odpovede na tieto otázky, ale pokúsím sa zosumarizovať aspoň to, čo mi uviazlo v pamäti a čo sa mi podarilo zrekonštruovať pohľadom na vedecké programy jednotlivých ročníkov.